

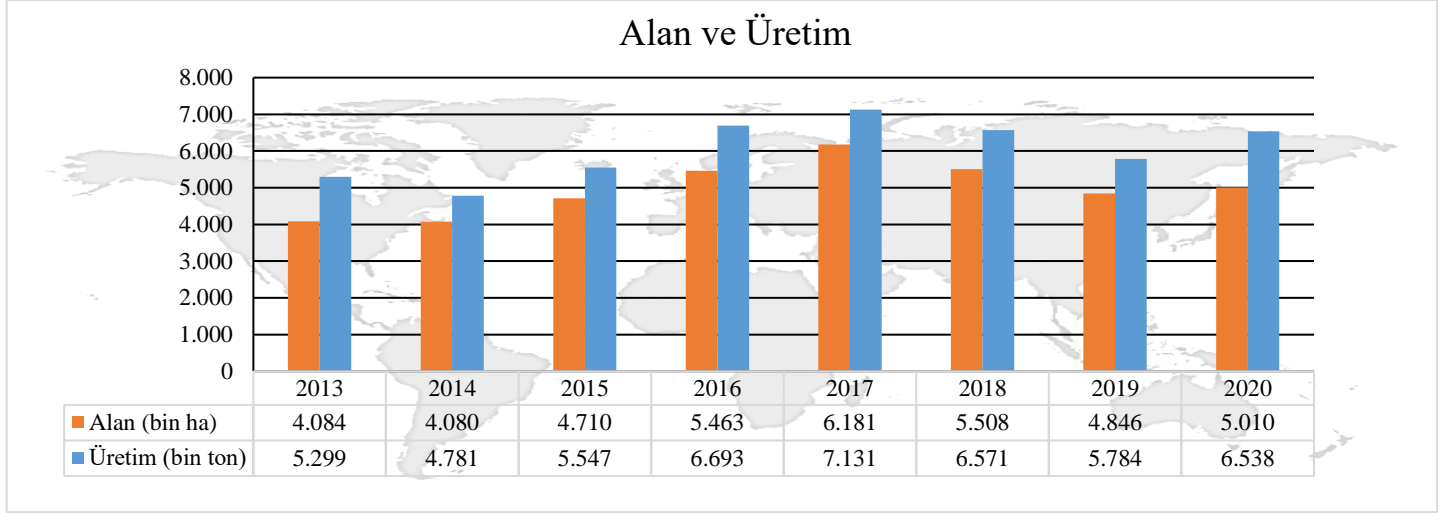
ÜRÜN MASALARI MERCİMEK BÜLTENİ

SAYI: 19

OCAK 2022

DÜNYADA MERCİMEK

Alan ve Üretim

Kaynak: FAO

Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 2020 yılı verilerine göre dünya mercimek üretimi **5 milyon ha** alanda **6,54 milyon ton** olarak gerçekleşmiştir. Dünya mercimek verim ortalaması 1.310 kg/ha olarak gerçekleşmiştir.

FAO 2020 yılı verilerine göre dünya üretim sıralamasında Kanada, Hindistan ve Avustralya ilk üçte yer almakta olup ülkemiz ekiliş alanı ve üretimde 4'üncü, verimde ise 10'uncu sırada yer almıştır.

Kanada'nın 2020/2021 pazarlama yılında ihracatı 1,5 milyon ton kırmızı mercimek, 0,8 milyon ton yeşil mercimek olmak üzere toplam 2,3 milyon ton olarak gerçekleşmiş olup 2021/2022 döneminde ise yaşanan kuraklık etkili olmuştur. Kanada mercimek rekoltesinin artan alana rağmen azalarak 17 Aralık 2021'de yapılan güncelleme ile 1,6 milyon ton civarında olması beklenmektedir. Kanada'dan ithalat yapan en önemli ülkeler Hindistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Bangladeş ve Türkiye'dir. Kuraklık ve pandemi den kaynaklanan arz daralmasına bağlı olarak baklagil ürünlerine olan talebin artmasıyla stokların da daralması sonucunda Kanada menşeli ürün arzının %28 azalması beklenmektedir.

Yaşanan olumsuzluklar nedeniyle Kanada Hükümeti bakliyat sektörüne 4 milyon \$'lık fon ayırma kararı almıştır. Bu fonun 2,3 milyon \$'lık kısmı Yeni Pazar Stratejisi için ayrılır iken kalan kısım işleme sanayisinde kullanılacaktır.

ABD’de durum Kanada ile aynıdır. Ekim alanları bir önceki sezona göre %35 artmasına karşın rekoltenin kuraklık nedeni ile %31 düşmesi beklenmektedir. Bununla birlikte dünya konteyner kapasitesinin %80’ine sahip olan 3 denizcilik şirketi ABD’den Asya’ya konteynerleri boş olarak geri çekmekte bu da birçok üründe lojistik sorununa neden olmaktadır. ABD Kongresinde bu konu ile ilgili yasa hazırlıkları başlamıştır.

Avustralya’da mercimek hasadının iyi durumda olması Kanada mercimek fiyatlarındaki artışı baskılamıştır. Ancak lojistik sorunlarının yaşanıyor olması nedeni ile ihracat henüz beklenen miktarda gerçekleşmemektedir. Üreticilerin bir kısmı lojistik sorunlar çözümlenene kadar ürünlerini depolamayı tercih etmektedir.

Hindistan yazlık ekimlerinde önce kuraklık ardından da aşırı yağışların etkisi ile hem verimde hem de kalitede düşüş beklenmektedir. Hindistan 2021 yılında, kırmızı mercimek asgari destek fiyatını yıllık yüzde 7,8 oranında artırmıştır. Dünya genelinde arzda yaşanan sorunlar nedeni ile Hindistan Ticaret ve Sanayi Bakanlığı ithalat vergi indirimini 31 Mart 2022’ye kadar, Rusya’dan mercimek teminini ise 20 Haziran 2022’ye kadar uzatmıştır.

Arzdaki azalmaya karşın vegan beslenmedeki artış firmaları bitki bazlı protein çeşitliliğinin artırılmasına yöneltilmektedir. Dünya genelinde önemli bir kahve firması mercimekten yapılan süt içermeyen kremayı deneme amaçlı olarak müşterilerine sunmuştur.

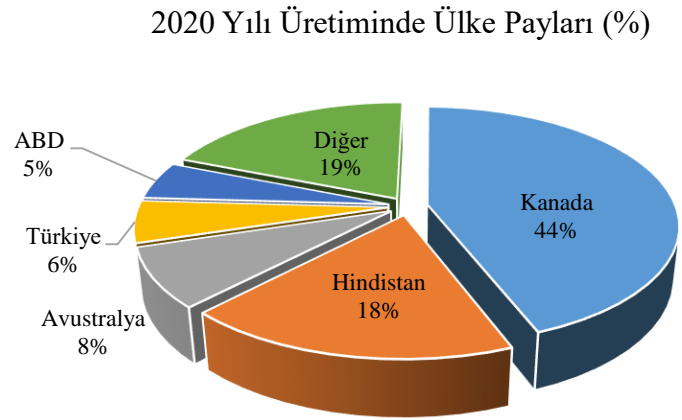
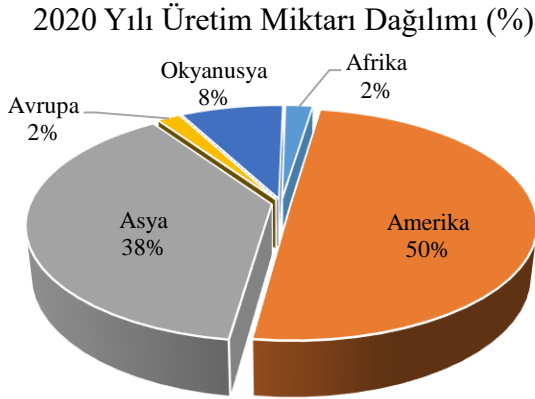
Kuraklık etkisinin bir sonraki üretim sezonunu da etkilemesi muhtemel olarak görülmektedir. Kuraklık nedeniyle azalan toprak nemi sonbahar yağışları yetersizliğinden takviye edilememekte, bir önceki üretim sezonunda kullanılan kimyasallar toprakta halen bulunmakta ve kuraklık nedeni ile hastalık ve zararlı popülasyonunda artış beklenilmektedir. Özellikle Kuzey Amerika’da çekirge zararlısının yağış azlığı nedeni ile daha fazla yumurta bırakmasının bir sonucu olarak çekirge zararlı popülasyonunda artış beklenmektedir.

Üretimde yaşanan sorunlara ilaveten Çin’den gelen konteynerlerin gelişini geciktiren limanlardaki birikimler, demiryolu merkezlerindeki tıkanıklık, Amerikan üretim tesislerindeki yavaşlamalar, çiftçilerin ihtiyaç duydukları makine, yedek parça, ambalaj malzemesi gibi girdiler ve diğer malzemelerde artan fiyatları ve gecikmeleri gündeme getirmektedir.

Dünya beslenme alışkanlıklarının değişimi, baklagil ürünlerinin çevreye olan olumlu etkileri nedeni ile baklagil üretimi ve tüketimi yaygınlaşmaktadır. Gıda güvenliğini sağlamada önemli bir rol oynayan baklagillerin küresel ticaretini artırma yolunda işbirliğini geliştirmek için

Uluslararası Hububat Konseyi “tahıl” tanımına baklagilleri (mercimek, kuru bezelye, nohut ve kuru fasulye gibi) de ilave edeceğini açıklamıştır.

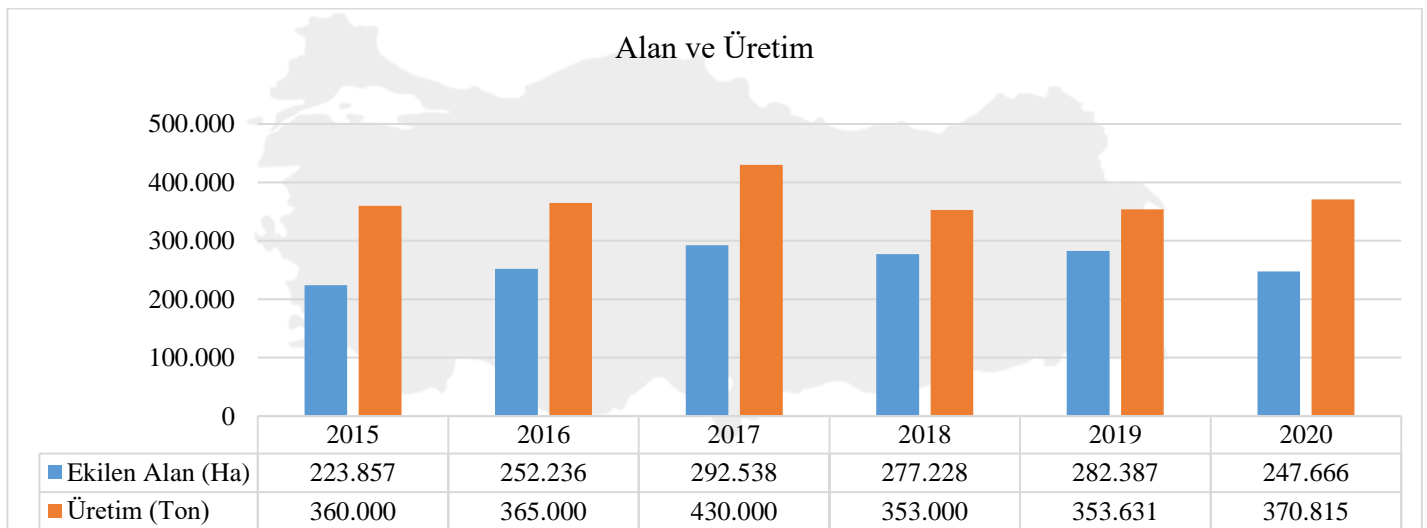

Kaynak: FAO

FAO verilerine göre 2020 yılında dünyada mercimek; yaklaşık 4,7 milyon tonluk ithalat miktarı ile 3 milyar \$'lık ithalata dayalı ticaret hacmi oluşturmuştur.

Dünya 2020 yılı ihracat miktarı ise 5 milyon ton, , ihracata dayalı ticaret hacmi ise 3 milyar \$'dır. Dünya 2020 yılı mercimek ihracatı ticaret hacminin %57'sini Kanada, %12'sini Avustralya, %10'unu ise Türkiye oluşturmuştur.

TÜRKİYE'DE MERCİMEK

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde diğer baklagil ürünleri gibi bir dönem düşüş yaşayan mercimek üretimi, yürütülen destek uygulamaları ve hayata geçirilen projeler ile artış göstermeye başlamıştır.

TÜİK 2019/2020 pazarlama yılı verilerine göre yeterlilik oranı kırmızı mercimek için **%71,7**, yeşil mercimek için **%85,3**'tür. Türkiye kırmızı mercimek tüketimi **381 bin ton**, kişi başı

tüketim **4,6 kg/yıl** iken yeşil mercimek Türkiye tüketimi **44 bin ton**, kişi başı tüketim **0,5 kg/yıl**'dır.

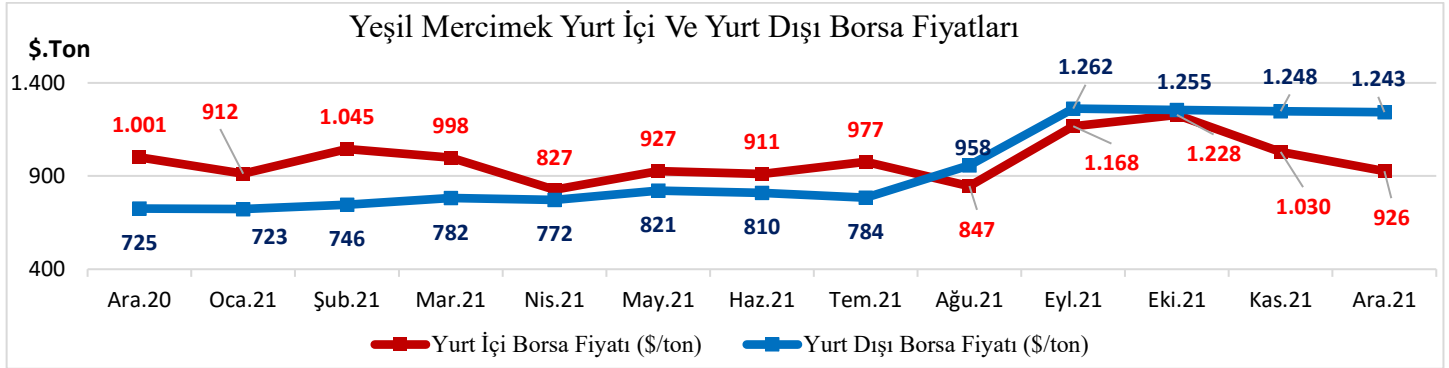
TÜİK 2020 yılı verilerine göre kırmızı mercimek üretimi bir önceki yıla göre %5,9 artış ile 2,5 milyon dekar alanda 328 bin ton olarak gerçekleşmiştir. İller bazında en fazla üretim artışı Şırnak'ta olmuştur. Ayrıca 2021 yılında kuru tarım alanlarında mercimek ürününe geçiş gözlenmektedir.

TÜİK verilerine göre beklenen rekolte miktarı **kırmızı mercimekte 228 bin ton, yeşil mercimekte 35 bin ton**'dur.

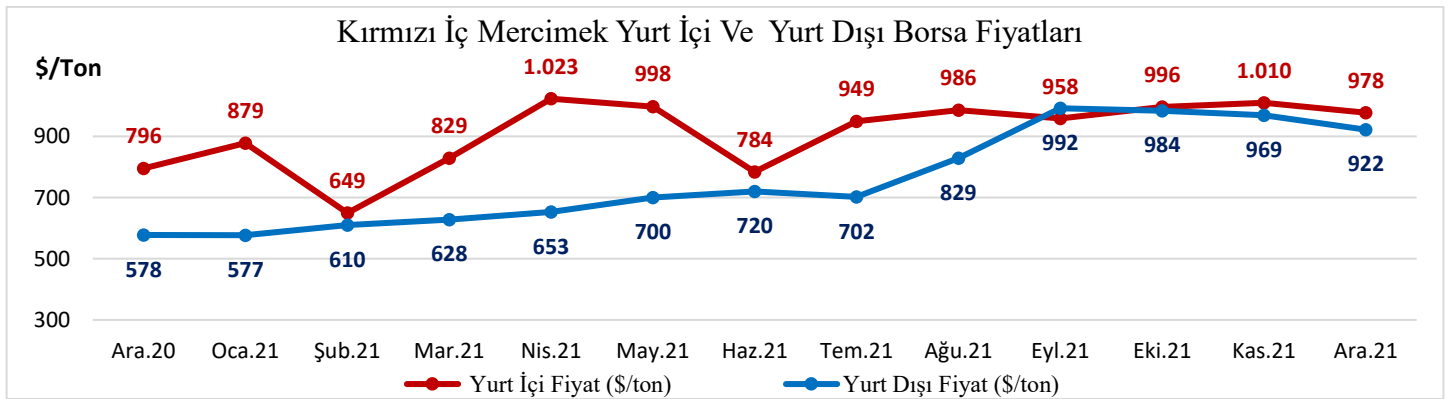
2021 yılı Aralık ayı süresince ağırlıklı ortalama fiyatlara göre yurt içi borsalarda kırmızı iç mercimek **13.345 TL/ton**'dan (**978 \$/ton**) ve kabuklu kırmızı mercimek **11.494 TL/ton**'dan (**842 \$/ton**) işlem görmüştür. Yeşil mercimek ise **12.641 TL/ton**'dan (**926 \$/ton**) işlem görmüştür.

Mersin Ticaret Borsasında, 21 Ocak 2022 tarihinde kırmızı iç mercimek fiyatı **16.650 TL/ton**, kırmızı kabuklu mercimek fiyatı **12.100 TL/ton**, 24 Ocak 2022 tarihinde yeşil natürel mercimek fiyatı **16.330 TL/ton** olarak gerçekleşmiştir.

Yurt dışı borsalarda 2021 yılı Aralık ayında Kanada küçük kırmızı mercimek **922 \$/ton**'dan işlem görürken, yeşil mercimek **1.243 \$/ton**'dan işlem görmüştür.

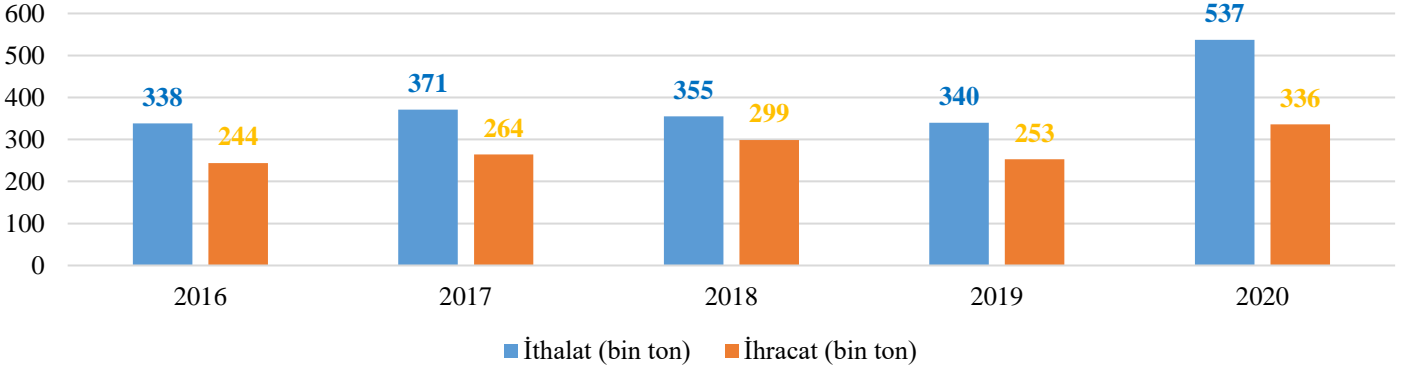
Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.

DIŞ TİCARET

Mercimek İthalat ve İhracatı

Kaynak: TÜİK, GTIP No: 71340000012, 71340000013, 71340000019

Kırmızı mercimek dış ticaretimizde 2020 yılında ithalat 505 bin ton, ihracat ise 333 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz 2020 yılı ithalat-ihracat dengesinde kırmızı mercimekte yaklaşık **18,7 milyon \$'lık ülkemiz lehine** fark gerçekleşmiştir. 2020 yılında Türkiye ortalama **ithalat fiyatı 478 \$/ton** iken ortalama **ihracat fiyatı 782 \$/ton**'dur. Kırmızı mercimekte yapılan ithalatın büyük kısmı DİR kapsamında yapılmakta olup ürün işlenip katma değer kazandırılmak suretiyle ihraç edilmektedir.

2020 yılı ilk 11 ayında gerçekleştirilen kırmızı mercimek ithalat miktarı **463 bin ton**, ithalat değeri **219 milyon \$**, 2021 yılı aynı dönemi ithalat miktarı **395 bin ton**, ithalat değeri ise **254 milyon \$**'dır.

2020 yılı ilk 11 ayı ihracat miktarı **310 bin ton**, ihracat değeri **241 milyon \$**, 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı **208 bin ton**, ihracat değeri ise **201 milyon \$**'dır.

2021 yılı ilk 11 ayında Türkiye mercimek ortalama **ithalat fiyatı 644 \$/ton**, **ihracat fiyatı** ise **968 \$/ton**'dur.

2021 yılı ilk 11 ayı kırmızı mercimek ithalatının %76'si Kanada'dan, %8'i Avustralya'dan gerçekleştirilir iken, ihracatın ise %26'sı Irak'a, %13'ü Sudan'a gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı ilk 11 ayı itibarı ile ihracat sıralamasında Mısır 3'üncü, Almanya 4'üncü, İngiltere 5'inci, İtalya 6'ncı sırada yer almaktadır.

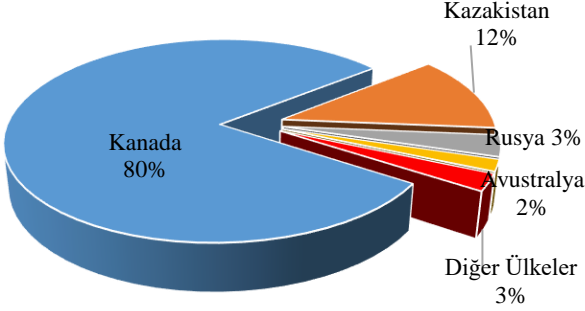
Yeşil mercimek 2020 yılı ithalatı 32 bin ton, ihracatı ise 3.704 tondur. Türkiye **ithalat fiyatı 485 \$/ton** iken **ihracat fiyatı 1.132 \$/ton**'dur.

2020 yılı ilk 11 ayında ithalat miktarı **26 bin ton**, ithalat değeri **12 milyon \$**, 2021 yılı aynı dönem ithalat miktarı **25 bin ton**, ithalat değeri ise **18 milyon \$**'dır.

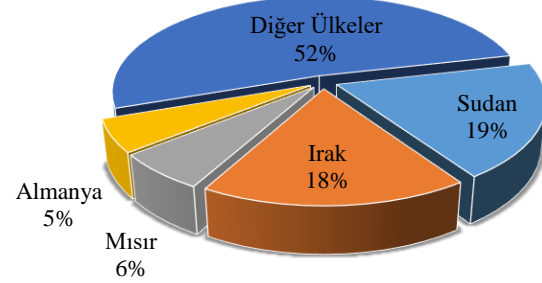
2020 yılı ilk 11 ayı ihracat miktarı **3 bin ton**, ihracat değeri **4 milyon \$**, 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı **4,6 bin ton**, ihracat değeri ise **6 milyon \$**'dır.

2021 yılı ilk 11 ayı ithalatının %67'si Kanada'dan gerçekleştirilmiştir. İhracatın ise %34'ü Almanya'ya, %24'ü Hollanda'ya, %21'i Lübnan'a, %12'si ise Belçika'ya gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı ilk 11 ayı itibarı ile ortalama **ithalat fiyatı 723 \$/ton** iken ortalama **ihracat fiyatı 1.250 \$/ton**'dur.

İthalatın Ükelere Dağılımı (2020 yılı)

İhracatın Ükelere Dağılımı (2020 yılı)

Kaynak: TÜİK, GTIP No: 71340000012, 71340000013, 71340000019

DEĞERLENDİRME

- Özellikle yaşanmakta olan pandemi sürecinde baklagillerin önemi talebe bağlı artan fiyatlar ile bir kez daha ortaya çıkmıştır.
- Genel Müdürlüğümüzce 2021 yılında uygulanmaya başlanan "**Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi**" kapsamında İl Tarım ve Orman Müdürlüklerimizce hazırlanan ve Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projeler ile mercimek üretimini artırmaya yönelik çalışmalara devam edilmiş olup tohum temininde %75 Bakanlık katkısı sağlanmaktadır.
- Su kısıtı alanlarında mercimek ve nohut ekimine %50 daha fazla fark ödemesi desteğinin olumlu etkisi ile İç Anadolu ve Ege Bölgesinde mercimek ekimi yaygınlaşmaktadır. Bu sayede bölgesel ve iklimsel risklerden mercimek rekoltesinin etkilenme durumunun azaltılması hedeflenmektedir.
- Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşanmakta olan kuraklık nedeni ile 2021 yılı rekoltesinde kuraklığa bağlı düşüş olmuştur.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 82 00

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr